

บ้านหนองประทีป(๒๑)

ครอบครัวหนึ่งที่มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านหนองประทีปใกล้แยกทุ่งโฮเต็ล คือ ครอบครัวของนายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลแมคคอร์มิค

นายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ เกิดที่บ้านช่องอยู่ ตำบลป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด เชียงราย เมื่อปี พ.ศ.๒๔๖๔ เป็นบุตรของพ่อดีและแม่เนื่อง อารีวงศ์ มีพี่น้อง ๒ คนคือ นาง วิภาดา ณ ลำปางและนายแพทย์บุญชม อารีวงศ์

บรรพบุรุษเป็นคริสเตียน โดยต้นตระกูลอยู่ที่บ้านดงกาศ อำเภอเมืองเชียงใหม่ สมัยนั้นคริสเตียนมักถูกกล่าวหาจากชาวบ้านว่าเป็นมิชชันนารี หลายครอบครัวจึงได้โยกย้ายไปอยู่ที่อำเภอเวียงป่าเป้า

หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ แล้ว นายแพทย์ออร์ก็ได้ออกทุนการศึกษาจากสมเด็จพระราชชนนี(สมเด็จพระเจ้า) ให้เรียนแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษาศาสตรบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๔

หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วได้กลับมาทำงานที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิคช่วง สงครามโลกครั้งที่ ๒ นายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ทำหน้าที่รับผิดชอบโรงพยาบาลแมคคอร์มิคร่วมกับอาจารย์ศรีวิไล สิงหนะตร

ไม่นานก็เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลไทยอนุญาตให้ทหารญี่ปุ่นใช้เป็นทางผ่าน เข้าประเทศพม่า มีข่าวว่ากลุ่มมิชชันนารีทางภาคใต้ถูกจับเป็นเชลยทำให้มิชชันนารีที่เชียงใหม่ และภาคเหนือตอนบนจึงได้เดินทางหลบหนีไปทางเชียงรายและออกไปทางประเทศพม่า

พ่อเลี้ยงคอร์ทรักและผูกพันกับโรงพยาบาลแมคคอร์มิคมาก กล่าวกับนายแพทย์ บุญชมว่า

“บุญชม ขอบอกข้าหลวงหน่อย(ดูเหมือนจะเป็นหลวงชาติ) ขอไปบอกกับท่านว่า พ่อเลี้ยงจะขออยู่เมืองไทย แต่ขอเป็นเชลยของคนไทยและขอทำงานที่โรงพยาบาล อย่าเอาไปกับซัง” นายแพทย์บุญชมไปหาข้าหลวงตามคำสั่งของพ่อเลี้ยงคอร์ท ข้าหลวงบอกว่า เสียใจเรื่องนี้รับไม่ได้เพราะว่าเป็นนโยบาย ผมไม่ทราบว่าคุณจะว่าอย่างไร ทางที่ดีพ่อเลี้ยง ไปดีกว่า เมื่อได้คำตอบเช่นนี้ทำให้พ่อเลี้ยงคอร์ทต้องเดินทางจากเชียงใหม่ไป

“ดูเหมือนท่านจะเป็นคนสุดท้าย พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงไปขึ้นรถไฟ พ่อก็ไปส่งที่สถานีรถไฟ พ่อจำได้จนบัดนี้ว่า ทำท่ามือเป็นรูปตัว V และพูดว่า I will come back. You take care of the hospital. พ่อก็บอกท่านว่าพ่อจะดูแลโรงพยาบาลให้ คำสั่งนี้มีความหมายต่อ พ่อมาก”

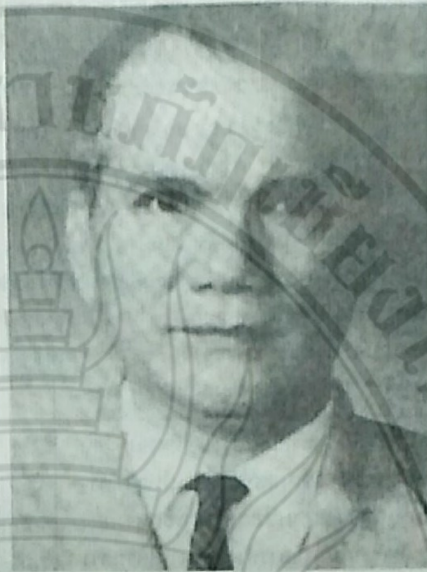
ต่อมาทางรัฐบาลได้ส่งนายแพทย์บุญศักดิ์ มาควบคุมโรงพยาบาลและยึดโรงพยาบาลเป็นของรัฐบาล เปลี่ยนเป็นโรงพยาบาลทหาร ทางราชการขอให้นายแพทย์บุญชมเข้ารับราชการโดยการสอบซึ่งมีขุนสلمانเป็นคนสอบ เมื่อสอบได้จึงรับราชการเป็นข้าราชการชั้นโท

นายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ บันทึกเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในเมืองเชียงใหม่ส่วนหนึ่งว่า

“ที่จริงวันหนึ่งก่อนที่รัฐบาลจะเข้าควบคุม ทหารญี่ปุ่น ๘-๙ คนได้มาดูโรงพยาบาลแมคคอร์มิค พวกเขาถามหากันวิ่งหนีไปซ่อนกันหมด แต่พ่อและพวกผู้ชายก็ไม่หลบหนีไปไหน พวกเราอยู่ที่ตึก OPD เก่า ซึ่งปัจจุบันเป็นห้อง X-ray เราก็ยืนดูหน้าทหารญี่ปุ่นอยู่ตรงกันข้ามกับตึกคิด ทหารญี่ปุ่นเขากลับทึ่ พูดตีสานับถือ ไม่ได้ทำอะไรพวกเราเลย เมื่อเขาออกไปเขายังถ่ายรูปกับไว้อีก ตั้งแต่นั้นมาญี่ปุ่นไม่เคยมายุ่งเกี่ยวกับโรงพยาบาลอีกเลย มีรถพ่อเลี้ยงคอร์ทอยู่คันหนึ่งที่เจ้าหลวงมอบให้ก็ถูกทหารไทยเอาไปใช้เสีย รถโรงพยาบาลก็ถูกยึดเอาไป...”

ระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นนายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ได้ซื้อที่ดินและสร้างบ้านที่บ้านหนองประทีป ใกล้แยกทุ่งโฮเต็ลและใช้อยู่อาศัยร่วมกับครอบครัว

นายแพทย์
บุญชม
อารีวงศ์
อดีตผู้
อำนวยการ
โรงพยาบาล
แมคคอร์มิค

ขณะเกิดเหตุการณ์ที่ระเบิดที่สถานีรถไฟเพื่อมุ่งสังหารทหารญี่ปุ่นโดยเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตรนั้น นายแพทย์บุญชมเล่าเรื่องให้ลูกหลานบันทึกไว้ว่า

“พอออกจากโรงพยาบาลซึ่งปกติจะออกประมาณ ๔ โมง เควาะห์ดีที่มีคนใช้คนหนึ่ง อยู่หน้าโรงพยาบาล พอก็แวะเยี่ยมคนไข้ก่อนแล้วจะกลับบ้าน พอมาถึงถนนป่าสูงราชภัฏแถว หน้าบริษัทเคาน์ฮิลล์ เตี่ยวนี้ ก็ได้ยินเสียงเครื่องบินมา พอก็นับเครื่องบิน เข้าใจว่าเป็นเครื่องบินญี่ปุ่น ที่จริงมันมาทั้งหมด ๒๗ ลำ แต่พอนับถึงลำที่ ๑๔ ก็ได้ยินเสียงหวอ แล้วเสียงระเบิดก็ดังสนั่นหวั่นไหว ดูไปทางสถานีเป็นควันระเบิดพุ่งขึ้นมา พอก็ซ่อนตัวอยู่ หารบว่า คนตายเป็นจำนวนมากเป็นวันที่น่าเศร้าที่สุด

“คนตายนับเป็นร้อยจนถึงเตี่ยวนี้ก็ยังไมทราบว่ามีคนที่มาตายที่สถานีรถไฟมีจำนวนเท่าไร เพราะที่บ้านเรายังไม่เคยโดนการทิ้งระเบิดทางอากาศแบบนี้ ก็ไม่มีการเตือนการห้ามกัน ทุกคนก็มาค้าขายกันตามปกติธรรมดา ที่จริงพวกญี่ปุ่นอยู่แถวข้างสถานีก็มี แต่เขารู้ส่วนพวกที่มาทำงานจึงโดนระเบิดตาย มีทั้งเด็กด้วย คนตายในลักษณะต่างๆ พอต้องกลับไปโรงพยาบาล ไปทำงานตลอดทั้งคืน ตัดแข็งตัดขาพวกที่โดนระเบิด ส่วนมากพวกที่ถูกตัดแขนจะรอด แต่พวกที่ถูกตัดขาตายส่วนใหญ่เพราะทางโรงพยาบาลไม่มีเลือด ไม่มีเครื่องมือเพียงพอ เป็นความลำบาก พอกลับมาคิดว่าถ้าพอรีบกลับบ้านพอก็คงตายแล้วและดีที่แม่กับนาย(ลูกสาว)ไปอยู่เสียที่แพะ”

“เวลานั้นทุกอย่างก็ขาดแคลนมากเกือบทั้งประเทศ พ่อก็กางเกงอยู่สองตัว เสื้อผ้าดีๆ ไม่มี ไม่ใช่ไม่มีเงินซื้อ แต่ไม่มีของขาย ไม่มีใครทำขาย มีคนทอดผ้าขายซึ่งก็แพงและไม่ค่อยมี เกลือก็แพง น้ำมันก็ขาดก็ไม่มี ยางรถจักรยานก็ไม่มี ของเช่นเกลือแพงขึ้นมาก แต่ทุกคนก็อยู่กันได้ รัฐบาลยังมาออกกฎเรื่องวัฒนธรรมอีก นำหน้าเบือ มาออกกฎหมายหมิ่นฯ หมิ่นฯ เช่นให้ผู้หญิงนุ่งกระโปรงใส่หมวก ไม่ให้เคี้ยวหมาก...

“ครึ่งหลังของสงครามรถไฟเดินไม่ได้เลย ทางรถไฟถูกทำลาย หัวรถจักรและสถานี ถูกทำลาย ทำให้ขาดการติดต่อจากกรุงเทพฯ ถนนหนทางก็ไม่มี เพราะฉะนั้นเชียงใหม่จึง ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ทางเดียวที่จะไปได้ที่พวกพ่อค้าทำก็คือการล่องแพเขาต่อแพแล้ว เอาสินค้าไปขายกรุงเทพฯ ขาขึ้นเขาเขาก็ซื้อสินค้าขึ้นมา โดยเฉพาะเกลือเพราะบ้านเราไม่มี เกลือ ที่จริงแล้วคนบ้านเราไม่ทานเกลือมากนักและมันก็ไม่ค่อยแพงเท่าไร แต่มันหายาก การต้องแพก็ใช้เวลาเป็นเดือนๆ ขาลงก็เร็วหน่อย ส่วนขาขึ้นก็ช้า เขามีความกล้ามากเพราะ บางทีถูกปล้นถูกยิงตายกลางทางก็มี

“ส่วนน้ำมันก็ขาด น้ำมันเบนซินไม่ต้องไปหา ไม่มีขายเลยนอกจากพวกญี่ปุ่นที่เขาพอจะมีของเขาเอง พวกคนไทยจะไม่มีใช้ แม้คนมีรถยนต์ก็ไม่มีน้ำมัน ถึงแม้ไม่มีน้ำมันเขาก็ใช้ ถ่านหุงต้มนั่นแหละ คือ มีหม้อใหญ่ๆ มีฟอยต่อแก๊สเข้าไปในเตา เขาก็เอาถ่านเข้าสูมไฟ เมื่อเอา ถ่านในเตาจะเห็นมีแก๊สออกมา สีเขียวๆ ไม่มีควัน เขาก็จะเร่งไฟมันก็จะไปตามท่อ แล้วมัน ก็จะไปเผาหัวรถยนต์ให้เครื่องติดเดินได้ เพราะฉะนั้นเขาถึงเรียกว่า รถถ่าน

“ตอนนั้นสงครามจวนจะเลิกแล้ว ทุกวันจะมีเครื่องบินมาบอมบ์สนามบินและทุกวัน จะเห็นเครื่องบินอเมริกาแบบมีดแตงมาบินตามลำน้ำปิง โดยบินเรี่ยกับพื้นน้ำทางโบสถ์หรือ บินมาตามสถานีรถไฟบ้าง วันหนึ่งเครื่องบินพวกนี้มาบอมบ์ค่ายทหารแล้วแหงนมาใกล้บ้าน เรา บ้านลุงหมวก บ้านครูตันต์ แล้วมีคนมาบอกว่า บ้านหนองไตนระเบิดด้วย พ่อก็ไป ดูปรากฏว่ามีหลุมระเบิดขนาดใหญ่อยู่หน้าบ้าน ขนาดว่าข้างสองตัวลงไปได้ และแถวที่เป็น หลุมครวก็จะมีระเบิดลูกหนึ่ง แต่เป็นเล็กๆ ที่แปลกมากคือที่บ้านของเราซึ่งเสาไม้ไม่ได้ฝัง ดินลึกนัก ฝาบ้านก็เป็นไม้ซี้ดแคบ แต่บ้านก็ไม่ได้ล้มเลยทั้งที่เราพบเศษระเบิดแต่เพียงบริเวณ รอบบ้านหมด ส่วนที่สองหน้าบ้านก็ไม่ถูกบ้านเราเลย บ้านเราก็ไม่เสียหายอะไรอีก นอกจากกระเบื้องบนหลังคาที่หน้าต่างต่างเท่านั้น ค่าซ่อมหลังคากระเบื้องดินชยหมดไป ๓,๐๐๐ บาท

“ต่อมาได้มาเข้าบ้านของนายไกรศรี ณิมนานเหมินท์(ปัจจุบันคือ สอนโตมีเนียม รินปิง) เดือนละ ๔๐ บาท

“ระหว่างสงคราม มันก็มีความกระตือรือร้นอยู่หลายอย่าง เช่น เรื่องศาสนา ท่านห้ามมีการประชุม พวกคริสเตียนจะพบกันไม่ได้ ห้ามมีการฉลองการใดๆ ทั้งสิ้น ท่าน ดูพวกเราเป็นเหมือนสัตว์ไปหมด”

“ในขณะนั้นพวกคริสเตียนได้รับความกดดันอย่างมาก ถูกมองว่าเป็นแนวที่ห้า ห้าม มีการนมัสการ ถูกข่มขู่ให้ออกจากการเป็นคริสเตียน พ่อ(แพทย์บุญชม)ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียก ไปพบและแนะนำให้เปลี่ยนศาสนาโดยการเซ็นชื่อ แต่เป็นการปฏิบัติแล้ว คงเป็นเพราะพระ คุณขององค์พระผู้เป็นเจ้าทรงคุ้มครองปกป้อง พ่อจึงไม่ได้ถูกปรับโทษแต่อย่างใด และได้ ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลต่อไป

“ญี่ปุ่นยอมแพ้เมื่อสหรัฐอเมริกาไปทิ้งระเบิดที่ฮิโรชิมา พวกเรามีความยินดีกันมาก เพราะจิตใจที่ไม่ต้องมาตายเพราะสงคราม พวกมิชชันนารีก็รีบพากันกลับมามืองไทย โดยเฉพาะพ่อเลี้ยงคอว์ท่านได้นำเอาซากสัตว์มาด้วยจำนวนมาก เช่น ขาวลาติน ท่านได้ชวนขึ้น มาเชียงใหม่เพื่อช่วยเหลือประชาชน ต่อมาทางรัฐบาลได้คืนทรัพย์สินที่ยึดไว้ให้แก่ทางโรงพยาบาลแมคคอร์มิค”

ต่อมานายแพทย์บุญชม อารีวงค์ก็ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงพยาบาลแมคคอร์ มิคอยู่หลายปี

ในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ได้ลาออกจากโรงพยาบาลแมคคอร์มิคเนื่องจากสุขภาพไม่แข็งแรง และร่วมทำงานกับสมาคมรวงแวนครอปศรีวิ ต่อมาได้เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ (หนังสือที่ ระลึกพิธิศพนายแพทย์บุญชม อารีวงค์ ๒๕๕๐)

พ.ศ.อ.อนุ เนินทาด ผกก.สภ.คอยหล่อ